

I § 18, stk. 1, nr. 1, har man fremhævet, at landvæsenstretterne kan stille særlige vilkår for tilladelserne. I praksis har der bl. a. været spørgsmål om tidsbegrænsning af tilladelser. Efter den tyske vandlover koncessioner altid tidsbegrænsede og tilladelser altid genkaldelige, jfr. 1961-betænkningens side 82. Ved cirkulære nr. 248 af 10. december 1959 henstillede indenrigsministeriet til landvæsenkommissionerne altid at tidsbegrænse tilladelser til landbrugsvandning og dambrug; dette har siden været fast praksis og er foreslået lovfæstet i KF § 13, stk 2, og nærværende forslags § 30, stk. 2. Fælles for disse anlæg er, at det drejer sig om for landet som helhed eller for vedkommende egn store vandmængder og en forholdsvis begrænset investering. I praksis har man tidsbegrænset tilladelserne også i andre tilfælde, hvor lignende hensyn gør sig gældende, f. eks. ved gartnerivanding i visse egne, ved anlæg til skylning af grusgrave og ved meget vandkrævende køleanlæg, se om sidstnævnte Juristens kendelsessamling hæfte XIX (1964), side 34. Hensyn, der taler imod som almindelig regel at tidsbegrænse vandindvindingsstillinger, er anført i 1961-betænkningen side 57.

I § 18, stk. 1, nr. 2, har man udeladt 1926-lovens og KF's regel om, at hvis der inden for et grundvandsområde finde flere indvindingsanlæg tilhørende samme ejer, skal den samlede indvindingsmængde fastsættes under ét. I praksis ansættes indvindingsmængden ofte for hvert anlæg for sig også hvis anlæggene tilhører samme ejer. Man har derimod opretholdt reglen om, at ejeren i et sådant tilfælde — under iagttagelse af grænserne for indvinding og vandstandssænkning eller timeydelse — frit skal kunne fordele indvindingen på de enkelte anlæg. Denne regel medfører, at ejeren, hvis der bliver tale om nedsættelse af den tilladte indvinding efter forslags § 30, stk. 1, selv kan vælge, hvilke anlæg han vil samle den fremtidige, lovlige indvinding om.

I § 18, stk. 1, nr. 3, er anført, at formålet med vandindvindingen særligt skal angives i kendelsen. Angivelsen bør være så rummelig, at der ikke i urimelig grad kan blive tale om bortfald af indvindingsretten som følge af formålsændring, jfr. forslags § 27.

Om § 18, stk. 1, nr. 4, der svarer til KF § 11, nr. 3, bemærkes, at en vandindvindingsret, der er meddelt af en landvæsenkommission, efter 1926-lovens § 18, stk. 1, fortabes, hvis den ikke udnyttes inden for den fastsatte frist. Det foreslås derfor nu, at en sådan frist skal fastsættes i vandindvindingskendelsen. Da man i forslaget — i overensstemmelse med KF — har valgt denne frist til endvidere

at være begyndelsestidspunktet for de yderligere frister i §§ 18, stk. 1, nr. 7, 2. pkt., 19, stk. 3, 29 og 30, og da fristen efter § 18, stk. 1, nr. 4, derfor kan blive forholdsvis kort, har man ikke opretholdt 1926-lovens regel om, at overskridelse af fristen efter § 18 uden videre skal føre til forfald af retten; om dette skal ske, må afgøres af landvæsenkommissionen efter den almindelige regel i § 28, stk. 1.

Ekspropriationsbestemmelsen i stk. 1, nr. 5, er til dels blot en henvisning til de mere udførlige ekspropriationsbestemmelser i §§ 14, stk. 2, 15, stk. 2, og 42.

Med hensyn til nr. 6 om erstatningsfastsættelsen ved ekspropriationer har man fundet det rigtigt at bestemme, at landvæsenstretterne ved beregning af renter af ekspropriationserstatninger skal anvende § 22 i ekspropriationsloven af 1964. Man har derimod ikke villet binde landvæsenkommissionerne til at anvende erstatningsberegningsreglerne i ekspropriationslovens § 18 og § 23, stk. 1, næstsidste og sidste punktum, og stk. 2, men man går ud fra, at disse regler efter omstændighederne anvendes.

Til § 19.

Reglerne om erstatning for grundvandstands-sænkning findes i 1926-lovens § 6, stk. 1, nr. 5. I KF § 11, nr. 6, foreslås fastere regler herom; disse regler er i det væsentlige optaget i nærværende forslags § 19. Om spørgsmålet i almindelighed henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.

Stk. 1, der indeholder den almindelige regel om erstatningspligten, svarer i det væsentlige til indledningsafsnittet i KF § 11, nr. 6. Man har dog fremhævet, at erstatningspligten også omfatter skade, der indtræder ved prøveboringer eller prøvepumpninger; dette stemmer med gældende praksis. Man har endvidere udeladt den bestemmelse, som KF i overensstemmelse med 1926-loven indeholder om, at erstatningen skal nedsættes med den værdiforøgelse, som den skadelidende ejendom skønnes at opnå ved vandforsyningsanlægget. Der henvises herved til betragtningerne side 37-47, herunder særligt side 45-47, i 1. betænkning vedrørende gennemgang af ekspropriationslovgivningen, afgivet i maj 1963 af en kommission, som nedsattes af ministeriet for offentlige arbejder den 14. februar 1956. I overensstemmelse med denne kommissions betænkning må det afhænge af forholdene i det enkelte tilfælde, om erstatningen bør nedsættes med værdiforøgelsen eller ej.

Om den almindelige erstatningsregel i stk. 1 skal i øvrigt anføres: